

Lahko upokojenec vodi družbo in dobiva honorar? Ministrstvo meni da, pravnik ne

Petra Sovdat, Simona Toplak

Je z vidika zakonodaje dovoljeno, da poslovodstvo javne delniške družbe vodi družbo iz pokoja prek pogodbe o poslovođenju? So ti upokojenci upravičeni do polne pokojnine? Kakšen je pravni vidik razkrivanja podatkov o pogodbah o poslovođenju uprave javne delniške družbe?

»Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je decembra 2008 (podobno pa že v letih 2003 in 2007) izdalo mnenje, da se upokojencem, ki so prej opravljali delo na podlagi pogodbe o zaposlitvi in se reaktivirajo, tako da sklenejo civilnopravno pogodbeno razmerje (pogodbo o poslovođenju), ni treba znova vključiti v obvezno pokojninsko (in invalidsko) zavarovanje. Ker vnovič ne postanejo zavarovanci, lahko, po mnenju ministrstva, ohranijo pravico do starostne pokojnine, čeprav (še naprej) upravljajo družbo,« pravi Grega Strban z ljubljanske pravne fakultete.

Kje se ministrstvo moti?

»Takšna razlaga določb zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ni pravilna. Obvezno, po samem zakonu, so namreč zavarovane tudi osebe, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja (torej ne na podlagi pogodbe o zaposlitvi) opravljajo delo, za katero prejema plačilo najmanj v višini minimalne plače. Takšno drugo pravno razmerje se vzpostavi tudi s pogodbo o poslovođenju. Ker poslovodja javne delniške družbe verjetno prejme mesečno več kot minimalno plačo, je

torej obvezno pokojninsko zavarovan. Statusa zavarovanca in upokojenca pa se praviloma izključujeta,« pravi Strban. Dodaja še, da se namen obveznega pokojninskega zavarovanja pomembno razlikuje od zasebnih naložbenih zavarovanj za starost. »Obvezno pokojninsko zavarovanje je zavarovanje rizika izgube dohodka zaradi starosti. Če poslovodja še naprej upravlja družbo, se ta riziko torej ni uredničil, ni nastal socialni primer in zato tudi pravice iz obveznega pokojninskega zavarovanja ni mogoče pridobiti.«

Kaj bi morala razkriti Sava?

Zakon o gospodarskih družbah ne zahteva, da je v poslovnem poročilu objavljeno razmerje, na podlagi katerega poslovodne funkcije opravljajo korporacijski zastopniki. Zakon o gospodarskih družbah določa obveznost razkritja višine in način razkritja prejemkov poslovodstva v poslovnem poročilu. Osebi status članov uprave oziroma poslovodstva ni zakonsko določen predmet razkritij. To pa zato, ker osebni status ni v povezavi z opravljanjem korporacijskega mandata. Odgovornost članov uprave oziroma poslovodstva se glede na njihov status ne spreminja.

To zagotavljajo tudi v Savi – »odgovornosti uprave, ki se nanašajo na poslovođenje družbe do izteka mandata, to je do 16. julija 2011, ostajajo popolnoma nespremenjene«. Vendarle pa zakon ne prepoveduje razkriti več, kot je nujno potrebno. Zato bi v Savi, če so razkrili, da so spremenili pogodbe z upravo, lahko razkrili tudi, da poslovod-

stvo ni več v delovnopravnem razmerju z družbo, temveč v civilnem, da ima torej sklenjene podjemne pogodbe.

Kakšne bi lahko bile kazni?

Zakon o trgu finančnih instrumentov opredeljuje notranjo informacijo, in sicer je to vsaka takšna informacija, ki bi, če bi postala javna, verjetno pomembno vplivala na cene teh finančnih instrumentov ali na cene z njimi povezanih izvedenih finančnih instrumentov. Zakon določa tudi, da mora družba, izdajatelj, takšno notranjo informacijo takoj objaviti in zagotoviti, da takšna informacija ostane dalj časa dostopna javnosti. Zdaj je temeljno vprašanje, ali je upokojitev članov uprave Sava takšna informacija, ki bi vplivala na ceno delnic in na namero vlagateljev, da delnice kupijo ali prodajo na podlagi te informacije. Sava se je odločila, da to ni cenovno občutljiva informacija.

Seveda pa se je mogoče vprašati, ali takšno nerazkritje in celo zanikanje upokojitev oziroma podjemnih pogodb z upravo ne slabi zaupanja v družbo, v njene organe nadzora in poslovođenja. Na agenciji za trg vrednostnih papirjev pojasnjujejo: »Če bi bila to notranja informacija in če je ne bi objavili, bi bila to kršitev. Globe za tovrstne kršitve, če bi bil ugotovljen prekršek, znašajo za pravno osebo med 25 in 125 tisoč evri, za odgovorno osebo od 800 do 4.100 evrov in za fizično osebo med 130 in 1.200 evri.«